

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه بین‌المللی امام خمینی



IMAM KHOMEINI
INTERNATIONAL UNIVERSITY

دانشکده علوم اجتماعی

گروه روانشناسی

بررسی رابطه شیوه‌های فرزند پروری با هیجان خواهی و خلاقیت در دانش آموزان پسر دبیرستانی شهر سنندج

پایان نامه برای دریافت درجه ی کارشناسی ارشد

دورشته روانشناسی گرایش عمومی

نگارش:

کمال بدره کرده

استاد راهنما:

دکتر حسن شمس اسفندآباد

استاد مشاور:

دکتر عبدالجواد احمدی

اسفند ماه 1390

بر خود واجب می دانم

که از زحمات بی دریغ و فراوان اساتید گرامی جناب:

آقایان دکتر حسن شمس اسفند آباد و دکتر عبدالجواد احمدی

که در طی انجام این پژوهش، دلسوزانه و با اخلاص بنده را یاری نمودند،

کمال تشکر و سپاسگذاری را داشته باشم.

این اثر را به

همسر عزیز و مهربانم

که در طی دوره تحصیل، با صبر و شکیبایی و تحمل مشکلات فراوان و حمایت های همه جانبه، بنده را یاری رساندند، تقدیم می کنم.

همچنین این اثر را تقدیم می کنم به

دختر نازنین و خوشگلم ژوانا

که با پا گذاشتن به زندگی ما، گرمی و صمیمیت زندگی ما را دو چندان بخشید.



دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

معاونت آموزشی - مدیریت تحصیلات تکمیلی

فرم تاییدیهی هیأت داوران جلسهی دفاع از پایان نامه

بدین وسیله گواهی میشود جلسه دفاعیه از پایان نامه کارشناسی ارشد آقای کمال بدره کرده دانشجوی رشته روانشناسی گرایش عمومی تحت عنوان بررسی رابطه شیوه های فرزند پروری با هیجان خواهی و خلاقیت در دانش آموزان پسر دبیرستانی شهر سنندج در تاریخ 1390/12/14 در دانشگاه برگزار گردید و این پایان نامه با نمره به عدد 19 و به حروف نوزده با درجه بسیار عالی مورد تایید هیئت داوران قرار گرفت.

ردیف	سمت	نام و نام خانوادگی	مرتبهی دانشگاهی	دانشگاه یا مؤسسه	امضا
۱	استاد راهنما	حسین محمد سفیدآباد	دانشیار	دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)	
۲	استاد مشاور	عبدالحمید احمدی	~	~	
۳	داور خارج	دکتر محمد برجعی	استاد	~	
۴	داور داخل	علیرضا کاظمی	استادیار	دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)	
۵	نماینده تحصیلات تکمیلی	سید مرتضی حقیر	استادیار	دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)	



تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب کمال بدره کرده دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی گرایش عمومی که در تاریخ 90/12/14 از پایان نامه خود تحت عنوان رابطه شیوه های فرزند پروری با هیجان خواهی و خلاقیت در دانش آموزان پسر دبیرستانی شهر سندرگ با کسب درجه ی بسیار عالی دفاع کرده ام، شرعاً و قانوناً متعهد می شوم:

1. مطالب مندرج در این پایان نامه، حاصل تحقیق و مطالعه اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و غیره استفاده کرده ام، با رعایت کامل امانت، مطابق مقررات، اقدام به ارجاع در متن و ذکر آن در فهرست منابع و مآخذ نموده ام.
2. تمامی یا بخشی از این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی به سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
3. مقالات مستخرج از این پایان نامه کاملاً حاصل کار اینجانب بوده و از هرگونه جعل داده و یا تغییر اطلاعات پرهیز کرده ام.
4. از ارسال همزمان و یا تکراری مقالات مستخرج از این پایان نامه (با بیش از 3 درصد همپوشانی) به مجلات و یا همایش های گوناگون خودداری نموده و می نمایم.
5. کلیه حقوق مادی و معنوی حاصل از این پایان نامه متعلق به دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) بوده و متعهد می شوم هرگونه بهره مندی و یا نشر دستاوردهای حاصل از این تحقیق اعم از چاپ کتاب، مقاله، ثبت اختراع و غیره (چه در زمان دانشجویی و یا بعد از فراغت از تحصیل) با کسب اجازه از استاد (استادان) راهنما باشد.
6. در صورت اثبات تخلف و نقض موارد پنجگانه فوق (در هر زمان) مدرک تحصیلی صادر شده توسط دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) از درجه اعتبار ساقط و اینجانب هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

کمال بدره کرده

امضاء



سوگند نامه دانش آموختگان کارشناسی ارشد دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره)

به نام خدا

سپاس ایزد منان را که مرا مشمول الطاف خویش نمود که با طی مراحل تحصیل موفق به اخذ درجه کارشناسی ارشد شوم. به شکرانه این نعمت بزرگ الهی که با امکانات این مرز و بوم، فراهم و نزد اینجانب به امانت گذاشته شده است، در پیشگاه ملت ایران به کتاب آسمانی خود، قرآن کریم، سوگند یاد می کنم که:

- در سراسر زندگی حرفه ای ، در راه اعتلای کشور ایران و جامعه بشری به نحو احسن قدم برداشته و در این راه از هیچ تلاشی دریغ ننمایم.
- در تمام فعالیت های تخصصی ، رضای خدا را همراه با صداقت علمی و اجتماعی در نظر داشته و از موقعیت های به دست آمده در جهت رفع مشکلات جامعه استفاده کنم و در همه ی امور، منافع کشور را بر منافع فردی مقدم بدارم.
- همواره علم و دانش خود را به روز نگاه داشته و در ایفای مسئولیت و تعهدات حرفه ای در حد توان سعی و تلاش خود را به کار گیرم.
- و اینک از خداوند علیم توفیق بندگی و پای بندی به مفاد این سوگند نامه را خواستارم و از او می خواهم که مرا در ایفای رسالت علمی و انسانی خویش موفق بدارد.

کمال بدره کرده

امضاء

مجوز بهره برداری از پایان نامه

کلیه حقوق اعم از چاپ ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه، اقتباس و ... از نتایج این پایان نامه باری دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره) قزوین محفوظ است. بهره برداری از این پایان نامه در چهارچوب مقررات کتابخانه و با توجه به محدودیتی که توسط استاد راهنما به شرح ذیل تعیین می شود، بلامانع است.

- بهره برداری از این پایان نامه برای همگان بلامانع است.
- بهره برداری از این پایان نامه با اخذ مجوز از استاد راهنما بلامانع است.
- بهره برداری از این پایان نامه تا تاریخممنوع است.

استاد راهنما می تواند یکی از گزینه های بالا را انتخاب کند و مسئولین کتابخانه موظف به رعایت موارد تعیین شده می باشند.

دکتر حسن شمس اسفند آباد

تاریخ:

امضاء:

چکیده:

پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین شیوه های فرزند پروری و هیجان خواهی با خلاقیت اختصاص داشت. نمونه آماری پژوهش را 390 دانش آموز پسر دبیرستانی شهرسندج که با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند تشکیل می داد ($N = 16160$). به منظور گردآوری اطلاعات مربوط به متغیر های پژوهش از پرسشنامه شیوه های فرزند پروری بامریند، پرسشنامه هیجان خواهی زاگرمین و آزمون خلاقیت عابدی استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش های آماری همبستگی و تحلیل رگرسیون چند متغیره (گام به گام) صورت گرفت. نتایج نشان داد که: بین هیجان خواهی و خلاقیت دانش آموزان رابطه معنا دار وجود دارد. بدین معنی که با افزایش هیجان خواهی، خلاقیت افزایش می یابد و یا بالعکس. بین شیوه های فرزند پروری و خلاقیت دانش آموزان رابطه معنا دار وجود دارد. بین شیوه های فرزند پروری و هیجان خواهی دانش آموزان رابطه معنا دار وجود دارد. شیوه های فرزند پروری استبدادی، آزادگذاری و مقتدرانه و هیجان خواهی قادر به پیش بینی خلاقیت دانش آموزان هستند و سهم آنها از شیوه فرزند پروری استبدادی تا هیجان خواهی کاهش می یابد.

واژه های کلیدی: شیوه های فرزند پروری، هیجان خواهی، خلاقیت

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول : کلیات پژوهش

2	مقدمه
2	بیان مسئله
2	فرزند پروری
2	والدین مقتدر
3	والدین مستبد
3	والدین سهل گیر
4	خلاقیت
5	هیجان خواهی
6	سؤال های پژوهش
6	فرضیه های پژوهش
7	اهمیت و ضرورت پژوهش
7	هدف های پژوهش
8	سوابق پژوهشی
9	تعاریف نظری و عملیاتی متغیرهای پژوهش
9	تعریف نظری شیوه های فرزند پروری
9	تعریف عملیاتی شیوه های فرزند پروری
9	تعریف نظری هیجان خواهی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
9	تعریف عملیاتی هیجان خواهی
9	تعریف نظری خلاقیت
10	تعریف عملیاتی خلاقیت
فصل دوم : ادبیات پژوهش	
12	ساخت خانواده
13	اهمیت خانواده در تعلیم و تربیت کودک
15	شیوه های فرزند پروری و تعاریف آن
18	تاریخچه بررسی شیوه های فرزند پروری
19	طبقه بندی انواع شیوه های فرزند پروری
20	شیوه مقتدرانه
21	شیوه سهل گیرانه
21	شیوه مستبدانه
22	عوامل تعیین کننده شیوه های فرزند پروری
22	زمینه خانوادگی
23	خصوصیات و اعتقادات والدین
23	تاثیر فرهنگ
23	طبقه اجتماعی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
24	بررسی دیدگاه های گوناگون درباره تاثیر خانواده بر فرزندان
24	دیدگاه روان تحلیل گری
24	دیدگاه شناختی
25	تعامل والدین - فرزند
25	تعامل مادر - فرزند
25	تعامل پدر - فرزند
26	ابعاد و جنبه های شیوه های فرزند پروری
27	بعد گرم بودن
28	بعد کنترل
29	بعد مشارکت
30	جهت گیری های نظری تعامل والد - کودک
30	نظریات شخصیت
31	دیدگاه فردگرا
32	دیدگاه ساخت گرا
32	دیدگاه صفت گرا
33	نظریات یادگیری
33	رفتار گرایی
34	نظریه یادگیری اجتماعی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
35	جهت گیری های انسان گرایی
35	نظریات ساختار گرایی
36	فطری نگری
36	نظریات شناختی
37	تعامل گرایی نمادین
38	رویکرد منظومه ای
40	منش والدین و رفتار کودکان
40	والدینی که بیش از حد عاطفی هستند
40	والدین حمایت کننده
41	والدین اخلاق بچگانه
41	والدین الکلی
42	والدین اغواکننده
42	والدین طرد کننده
43	والدین وظیفه شناس
43	والدین جدالزهم
44	نظریه فرایند تخریبی خانواده
45	نظریه پذیرش - طرد والدین

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
46	نتایج هیجانی - اجتماعی پذیرش - طرد والدین
48	تحقیقات انجام شده در زمینه فرزند پروری
53	هیجان خواهی
53	تعریف هیجان
55	نظریه های هیجان
55	نظریه جیمز - لانگه
56	نظریه کنون - بارد
56	نظریه شاختر - سینگر
57	نظریه انگیزشی لیپر
57	نظریه شناختی
57	نظریه رفتاری
57	نظریه روان تحلیل گری
58	هیجان خواهی و نظریات مربوط به آن
59	مولفه های هیجان خواهی
59	هیجان زدگی و ماجراجویی
60	تجربه جویی
60	بازداری زدایی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
60	حساسیت نسبت به یکنواختی
60	فرایندهای شناختی در هیجان خواهی
61	خود تنظیمی در هیجان خواهی
62	ویژگی های افراد هیجان خواه
63	اساس بیولوژیک هیجان خواهی
65	مبنای فیزیولوژیک هیجان خواهی
68	پژوهش های انجام شده در مورد هیجان خواهی
69	خلاقیت
72	تعاریف خلاقیت
75	تعاریف خلاقیت در دیدگاه های مختلف
75	تعاریف گشتالتی یا ادراکی
75	تعاریف روان تحلیل گرانه یا پویایی
76	دیدگاه های خلاقیت
76	دیدگاه های کهن
76	دیدگاه تداعی گرایی و رفتارگرایی
77	دیدگاه روان تحلیل گری
78	دیدگاه انسان گرایی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
79	دیدگاه شناختی
79	نظریه گشتالت
80	عوامل موثر بر خلاقیت
81	خلاقیت و محیط
81	مطالعات درباره افراد خلاق
83	فرایند خلاقیت
84	نظریه های خلاقیت
84	نظریه روان تحلیل گری
86	مکتب انسان گرایی
86	مکتب عصب شناسی
87	نظریه های تداعی گرایی و رفتار گرایی
88	نظریه شناختی
89	نظریه روان سنجی
90	رابطه سن با خلاقیت
91	رابطه هوش و خلاقیت
92	موانع خلاقیت
92	موانع ادراکی
92	موانع هیجانی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
92	موانع فرهنگی محیطی
93	موانع فکری - تشریحی
93	موانع محیطی
93	موانع فردی
95	پیشینه پژوهش در زمینه خلاقیت
97	پژوهش های انجام شده پیرامون شیوه های فرزند پروری، خلاقیت و هیجان خواهی
فصل سوم : روش پژوهش	
100	جامعه، نمونه و روش نمونه گیری
100	شیوه های جمع آوری اطلاعات
101	شیوه تجزیه و تحلیل داده ها
102	محاسبه اعتبار ابزار پژوهش
فصل چهارم : یافته های پژوهش	
105	توصیف داده ها
109	تحلیل داده ها

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
117	خلاصه یافته های پژوهش
120	محدودیت ها و پیشنهادات
121	منابع
127	پیوست 1: پرسشنامه هیجان خواهی
131	پیوست 2: پرسشنامه خلاقیت
141	پیوست 3: پرسشنامه شیوه فرزند پروری

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
102	جدول 3-1- ضرایب آلفای کرونباخ برای آزمون خلاقیت
103	جدول 3-2- ضرایب آلفای کرونباخ برای آزمون شیوه های فرزند پروری
105	جدول 4-1- شاخص های توصیفی نمرات هیجان خواهی
107	جدول 4-2- شاخص های توصیفی نمرات خلاقیت
108	جدول 4-3- شاخص های توصیفی نمرات شیوه های فرزند پروری
109	جدول 4-4- ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه بین هیجان خواهی و خلاقیت
110	جدول 4-5- ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه بین شیوه فرزند پروری و خلاقیت
	جدول 4-6- ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه بین شیوه فرزند پروری و هیجان خواهی
	111
112	جدول 4-7- خلاصه نتایج معناداری مدل رگرسیون برای پیش بینی خلاقیت
114	جدول 4-8- خلاصه جدول ضرایب رگرسیون برای پیش بینی خلاقیت

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
106	نمودار 4-1- توزیع نمرات هیجان خواهی دانش آموزان
107	نمودار 4-2- توزیع نمرات خلاقیت دانش آموزان
109	نمودار 4-3- میانگین نمرات شیوه های فرزند پروری